UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 823. Paschalis Pap. Annus 7. Lvdovici 10. Michael. Balbi. 3. Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

& dant Deo ſponte, quod [illegible] ad [illegible] ſuſceperant. Quid plus? Ipſe glorioſus Imperator publicam ex nonnullis ſuis reatibus pœnitentiam ſuſcipiens, factus eſt omnium humillimus, qui quos regali electione ſibi proximos perſuaſor fuerat, vt quorum oculi offenderant in delicto, ſatisfactione regiâ ſanarentur, præſertim quod eius velle cunctos conſiderare, eiusq; nolle conſpicere, manifeſtum non ambigitur. Sed niſi reuerſus eſſet veritatis aſſertor, interea minimè paruiſſet, quo lethargico ſpiritu premerentur. Subdit etiam quomodo idem fuerit auctor eidem Ludouico Imperatori, vt in expiationem delictorum admiſſorum Corbeiam in Saxonia erigeret monaſteriũ, à Corbeia Galliæ cui inſeruierat Abbas nomen accipiens, cui & idem Adelhardus præficeretur Abbas.

QVIS AVCTOR PVBLICÆ POENITENTIÆ LVDOVICO.

VII. Hoc namque anno iacta eſſe fundamenta Corbeiæ Saxoniæ æquè Lambertus affirmat, præcedenti verò * Adamus, dum ait: Anno trigeſimotertio Villerici Bremenſis Epiſcopi, nouam Corbeiam in Saxonia ædificatam, quem conſtat ſedere cœpiſſe anno Domini ſeptingenteſimo octogeſimooctauo, qua ratione præcedenti anno, eãdem cœptam ædificari dicendũ erit. Ex quibus redarguendi ſunt ij, qui in alia tempora ab ijs diuerſa proponũt. Fuit autem aliquandiu idem monaſterium ſchola ſanctiſſimorum virorũ, inter quos primus enituit S. Anſgarius Apoſtolus Sueuorum atque Danorum, reliquorumq; interiorum Germanorum, de quo inferius plura dicturi ſumus.

* Adam l. 1. c. 15.

CORBIÆ MONAST. IN SAXONIA QVANDO ÆDIFICATVM.

Porrò haud diutius ſenex ſanctiſſimus ſuperuixit, ſed in eodem monaſterio ſpiritum Deo reddidit, cuius ſepulchrum eiuſmodi exornatum eſt Epitaphio.

Hic iacet eximium meritis venerabilis Abba
Noſter Adelhardus, dignus honore ſenex.
Regia progenies, paradiſi verè colonus:
Vir caritate probus moribus atq; fide.
Quem dum ſub tumulo recolis tu quiſq; viator
Cerne quid es, quid eris, mors quia cuncta rapit.
Nam poſt octauas Domini, hic carne ſolutus
Succedente die, aſtra petiuit ouans. At de his ſatis.

VIII. Quod ad res pertinet Orientis, hoc anno obſidione laborauit Conſtantinopolitana ciuitas, Thoma Tyranno præſtringente eã. Quomodo ſe iſta habuerint, ex antiquioribus quos citat hiſtoricis exactè Cedrenus deſcripſit. Quod ad tempus ſpectat, cœpta eſt (vt dictũ eſt anno ſuperiori) obſideri ciuitas menſe Decembri decimaquintâ Indictione, ipſa autem modò propior, modò longior perſeuerauit ſpacio vnius anni; vt ex eiuſdem Michaelis Imperatoris litteris conſtat datis ad Ludouicum Imperatorem, vbi & res geſtæ ab eodem Thoma cùm recenſeantur, reddituri ſumus eas inferius ſuo loco modò ſatis hîc quàm breuiſſimè de ſceleratiſſimo homine ſummatim iſta referre.

CONSTANTINOPOLITANA CIVITAS OBSESSA.

Hic namq; ex obſcuriſſimo homine, famulusque viri Senatorij Conſtantinopoli, ob pœnæ metum ob inuaſum thorum eius, factus eſt transfuga ad Sarracenos, vbi ad vigintiquinque annos, eiurata Chriſtiana Fide permanſit. Poſteà verò rediens ad Romanos, ſe Conſtantinum finxit eſſe, filium Irenæ Imperatricis, eaque arte comparâſſe ſibi perditiſſimorum hominum cœtum, quo ſub Leone Armeno occupauit Armeniam & alias regiones. Creato verò Michaele Imp. maioribus copijs ſimul collectis, diuerſarum gentium Romani Imperij inimicis Conſtantinopolitanam ciuitatem obſedit, locaq; complura munita cepit, comparataq; claſſe, terra, mariq; Conſtãtinopolim ſtrinxit. Verùm & adiunxit ſibi Gregorium cõſobrinum Leonis Imperatoris, ſed diffidentiâ obortâ, eum necauit. Præſto autem in hoc bello fuit Michaëli Rex Bulgarorum ſponte auxilium impendens, qui Thomam cum ſuo exercitu profligauit, quem Imperator poſteà fugientem Hadrianopolim à ciuibus deditum viuum cepit. Similiter & filium eius adoptiuum Anaſtaſium exmonachum, qui in Biziæ præſidium confugerat, quod traditum ab oppidanis in poteſtatem accepit. Hos mutilatos manibus & pedibus, lento ſupplicio Imperator perire voluit. Finem hunc tandem accepit infauſta Thomæ tragœdia.

QVALIS THOMAS TYRANNVS.

IX. Fuit hoc item tempore ingens terræmotus, quo dirutis muris caſtelli cuiuſdam Parij nominati, potitus eſt Imperator, qui tot felicibus ſucceſsibus elatus, magis magisq; in ſua ſe ſtabiliuit impietate, ratus nimirum ſe rectè credere, cùm Deus aduerſus Imperij perduellem adeò immanem atq; tremendum hominem ſibi ſuppreſſo tuliſſet. [illegible] rum tantam cladem per Tyrannum in Romanum Imperium illatam, & alias cœlitùs à Deo irato modis diuerſis immiſſas, nõniſi in vltionem perfidiæ accidiſſe, [illegible] fuere mentis intellexerunt: nam accipe quæ in [illegible] ſententiam in Annalibus à Cedreno dicuntur: *Neq; verò malorum imperio hoc modo ceſſaturus erat: ſed cùm [illegible] Europam dico atq; Aſiam, velutì caput & cauda [illegible] generentur (tametſi id non intelligerent) ira Dei [illegible], terræmotus, latrocinia, ciuiles turbæ, [illegible] dia, ſigna in cælo & in aere immittente: tandem [illegible] inſulas veluti medium corporis (quod nulla [illegible] mala immiſerunt. Sed [illegible] minus formam adorandam negarent.* Cognouit & iſta [illegible] Theodorus Studita, qui in epiſtola ad Leonem [illegible] quenti conſcripta antequàm penitùs bellum [illegible] eſſet, de his quæ à Deo irato immiſſa ſunt mala & [illegible] prodigia agit. Iſtis ea cùm eamdem epiſtolam [illegible] no ſequenti reddemus.

Sic igitur obſidio ciuitatis anno ſuperiori menſe Decembri cœpta, hoc anno eodem tempore [illegible] haud ceſſauit bellum, quouſque Thomas [illegible] perijt, atque ciuitates & caſtella quæ ab Imperio [illegible] ſciuerant capta ſunt, adeò vt bellum vſque ad [illegible] tis anni ad ſecundam Indictionem inchoatam [illegible] ſit, vt patet ex litteris eiuſdem Imperatoris Michaelis bello peracto conſcriptis Indictione ſecunda ad Ludouicum Imp.

Quo autem tempore bello ciuili laboraret Conſtantinopolitana ciuitas, Sarracenos qui erant in Hiſpania [illegible] uaſiſſe ac obtinuiſſe Cretam inſulam, Græcorum [illegible] teſtantur, ibique Cyrillum Cortinę Epiſcopum, quòd fidem Chriſtianam negare noluit, glorioſum [illegible] martyrium tradunt. Verùm cùm tam Græcorum Menologia quàm Latina Martyrologia Cyrilli martyrium [illegible] ad tempora ſiue Decij, ſiue Diocletiani, nihil [illegible] aſſeri poſſit. Cæterùm Sarraceni potiti inſulâ, vt [illegible] berent, monachi viſi conſilio, in loco tuto, Candace nominato, vrbem munitam erexerunt, ex qua vniuerſæ inſulæ dominarentur. Factumq; ex hoc eſt, vt tota Creta, [illegible] Candax cœperit nominari, atque hic vulgò Candia [illegible]. habet iſta de loco munito Cedrenus.

IESV CHRISTI.
Annus 823.

PASCHALIS PAP. Annus 7.	LVDOVICI 10. MICHAEL. BALBI 3. IMPP.

I. SEQVITVR Chriſti annus octingenteſimus vigeſimus tertius primâ Indictione ſignatus, quo Lotharius Cæſar Romam veniens à Paſchali Romano Pontifice coronatus eſt Imperator. De his autem auctor eius temporis Ludouici Imperatoris vita hæc habet: *Interea Lotharius [illegible] lus domini Imperatoris, cùm, ſicut ſuprà dictum eſt, [illegible] liam miſſus eſſet, & ſecundum virorum qui cum eo [illegible] lium, opportunitates negotiorum ordinaſſet, & [illegible] ctis, quibuſdam adhuc infectis de ſingulis reſponderet, & [illegible] de reditu cogitaret, rogatu Paſchalis Papæ Romam [illegible] ſta Paſcha ſolemnitate adijt, atq; ab eodem [illegible] ſuſceptus, ipſo ſancto die apud S. Petrum diadema [illegible] nomine Auguſti ſuſcepit: poſt hæc cùm Papiam [illegible] ſper neceſsitatibus ſemet impedientibus, [illegible] ad patrem menſe Iunio peruenit.* Sed quę [illegible] tæ ſunt Romæ, ab eodem auctore ſic accipe.

II. *Sub hoc tempore, dum videlicet [illegible] tempore in Compendio ageretur, perlatum eſt Imperatori, Theodorum Primicerium S. R. E. & Leonem Nomenclatorem [illegible] decollatos in domo Epiſcopali Lateranenſi. [illegible] ctoribus immiſcebatur, eò quòd diceretur ob fidelitatem Lotharij [illegible]*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

LVDOVICI NOSTRVM. qui interfecti ſunt, talia fuiſſe perpeſſos. In qua re fama quoque Pontificis lædebatur, dum eius conſenſui totum adſcriberetur. Imperator autem dum ad hanc rem ... ſtius inueſtigandam, Adalungum Abbatem monaſterij S. Vedaſti, & Humfridum Comitem mittere curaret; Paſchalis Miſſi ſuperuenerunt Ioannes Epiſcopus Siluæcandidæ, & Benedictus Archidiaconus ſanctæ Eccleſiæ Romanæ, accuſationi opponentes excuſationem, & ſuper iſta Imperatori examinationem efferentes.

III. Quibus auditis & cum congruo reſponſo remiſſis, Miſſos deſtinatos, vt iuſſum fuerat, Romam ire præcepit, inueſtigaturos de dubijs veritatem. Ipſe autem, vt viſum eſt, ſingulis in locis moratus conſtituto tempore (id eſt, Kalendis ...) ad Compendium venit, vbi ſcilicet indixerat hoc anno cōuentum. In quo Placito Legati Romam miſſi redierunt, nuntiantes quòd Paſchalis Papa ab interfectorum nece ſe cum plurimis Epiſcoporum ſacramento purgauerit, interfectores autem nequaquam exhibere potuerit. Sed & eos qui interfecti ſunt, meritis exigentibus talia perpeſſos aſſeuerauit. Simulq; ſecum præſentabant Miſſos ab Apoſtolico directos ſimilia proferentes. Nomina Legatorum ſunt Ioannes Epiſcopus Siluæcandidæ, Sergius Bibliothecarius, Quirinus ſubdiaconus & Leo Magiſter militum. Imperator ergo naturâ miſericordiſſimus, occiſorum vindictam vltrà proſequi non valens, quanquam multùm volens, ab inquiſitione huiuſcemodi ceſſandum exiſtimauit, & cum reſponſis congruis Miſſos Romanos abſoluit. hactenùs auctor in vita Ludouici. Eadem reliqui eiuſdem temporis auctores. Inter quos qui ad Aimoinum adiecit Appendicem, ait interfectos damnatos eſſe à Paſchali Pontifice reos maieſtatis, & interfectores fuiſſe ex familia S. Petri ab ipſo Paſchali defenſos: ob idq; ipſum in ſuſpicionem adductum fuiſſe Paſchalem; verum patuit, fuiſſe ipſum Pontificem eius cædis innocentiſſimum.

LEGATIO PASCHALIS AD LVDOVICVM IMP.

IV. Sanè quidem in tanto Pōtifice ob inſignia merita virtutum electo, & in adminiſtratione adeò pio, nefaria iſta locum habere potuiſſe, haud facilè quis prudens admiſerit, cùm præſertim eo ſanctitatis culmine eſſet euectus, vt ingentia quoque miracula palàm ediderit, & inter alia celebre illud quod recitat Anaſtaſius verbis iſtis: Sed neque ſilentio (inquit) prætereundum eſſe arbitramur, quòd eodem tempore diabolica operāte verſutia, per quorundam gentis Anglorum deſidiam ita eſt omnis illorum habitatio, quæ eorum lingua, Burgus dicitur, flamma ignis exundante combuſta, vt nec etiam veſtigia priſtinæ habitationis in eodem loco inueniri potuiſſent, vt & ex ipſo incendio penè tota porticus quæ ducit ad baſilicam principis Apoſtolorum deuaſtata ſit. Et dum hæc ter beatiſſimus Pontifex, quaſi horâ noctis cōticinio perſenſiſſet: ſubitò propter honorem Eccleſiæ beati Petri Apoſtoli, atque tantam peregrinorum deuaſtationem, nudis pedibus, diſcalceatus pedeſter cucurrit. Cui tanta omnipotentis Dei in eius aduentu miſericordia affuit, vt locum in quo primum idem euangelicus Pontifex conſtitit, nequaquam vlterius impetus ignis tranſgredi poterit, ſed ipſam Dei clementiam exorando, & multitudine fidelium quæ aderat cooperante flamma ignis, Deo miſerante extincta eſt, ſicq; peractum eſt, vt totius noctis ſpacium vſque ad auroram perſeuerans, in eodem loco perſiſteret. Vnde poſtmodum ter beatiſſimus Pontifex miſeratus illorum peregrinorum inopiam, qua ob deſidiam & diabolicam fraudem inceperit, tanta dona, tantaq; beneficia (ſicut ſemper ſolitus erat, in eorum neceſſitatibus) impertiuit in auro atq; in argento, tam vel indumentis, quàm in alimentis omnibus, vbertius miniſtrabat. Sed & lignorum copia eorum domicilia ſicut anteà fuerant reſtaurauit. Porticum etiam quæ ob eamdem cladem vaſtata eſt, decentiùs quàm fuerat, & meliùs firmiſsimè reſtaurauit. hæc de his Anaſtaſius.

PASCHALIS PAPA EXTINCTIO IN INCENDIVM.

V. Porrò hoc eodem anno etiam, ſicut in Oriente, in Occidente crebra viſa atque audita prodigia, ex terræmotibus inuſitatis, ex igne de cœlo lapſo, ex quo factę ſunt conflagrationes locorum, pluuia lapidum cum grandine admixtorum, inuſitatis fulminibus, peſtilentiaq; hominum & animalium; habitumque eſt prætereà loco prodigij, quòd puella vnius ferme anni ſpacium ſine cibo tranſegerit. His addimus quæ habentur apud Aimoinum & alios: quòd in territorio Comenſi in vico Gradadona, in Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ imago S. Mariæ puerum Ieſum ſuo gremio continentis ac Magorum munera offerentium in abſide eiuſdem Eccleſiæ depicta, atq; ob nimiam vetuſtatem iam penè abolita, tanta claritate per duorum dierum ſpacia effulſit, vt omnem ſplendorem nouæ picturæ ſua vetuſtatis pulchritudinem cernentibus penitùs vincere videretur. Magorum tamen imagines, præter munera quæ offerebant, minimè claritas illa irradiauit. hæc ibi. eadem quoque ſæpè citatum Francorum Chronicon.

DE PRODIGIIS IN OCCIDENTE VISIS.

VI. Quæ quidem, quod ad ſacram imaginem ſpectat, haud ocioſè facta videri potuerunt, ſed ad confutandos eos qui in Gallijs etiam adorandas eſſe ſacras imagines minimè conſenſerunt, in quem errorem Ludouicum etiam Imperatorem pertrahere, ſi licuiſſet, ſunt conati, vt inferiùs ſuo loco dicetur. Modò autem quæ in tantis prodigijs ad placandum iratum numen ſint facta dicamus. De his agens auctor qui vitam ſcripſit eiuſdem Imperatoris, hæc addit: Imperator crebrò fieri ieiunia, orationumq; inſtantiâ atque eleemoſynarum largitionibus Diuinitatem per ſacerdotum officium monebat placandam, certiſſimè dicens, per hæc portendi magnam humano generi futuram cladem. hæc in conuentu apud Compendium habito, in quo redeuntes Roma Legatos excepit.

QVIBVS EXPIATIONIBVS OFFENSVM NVMEN PLACANDVM.

VII. Quæ autem facta fuerit preci indictio, cùm ſubſequēs peſtis, fames, & alia mala clades vexaret Gallias, ex Capitularibus Francorum accipe, ſic enim ſe habet[a]:

Capitulare qualiter inſtitutum eſt in hoc Epiſcoporum conuentu, id eſt, vt vnuſquiſque Epiſcopus tres Miſſas & tria pſalteria, vnum pro domino Rege, & alium pro exercitu Francorum, tertium pro præſenti tribulatione faciat. Presbyter Miſſas tres, monachi & monachæ & canonici, vnuſquiſq; pſalteria tria, & biduanas omnes faciant, tam Epiſcopi, monachi & monachæ atque canonici atque eorum infra caſati homines vel qui potentes ſunt. Et vnuſquiſq; Epiſcopus, Abbas & Abbatiſſa qui facere poteſt libram donet de argento, aut eam valente in eleemoſyna: mediocres verò dimidiam libram, minores verò ſol. quinq;. Epiſcopi, Abbates & Abbatiſſæ pauperes famelicos quatuor pro iſta ſtrictitate nutrire debeant vſque tempore meſſium. & qui tantum non poſſunt, iuxta quod poſſibilitas eſt aut tres, aut duos, aut vnum. Comites fortiores libram de argento, aut eam valente donent in eleemoſyna, mediocres verò mediam libram. Vaſſus dominicus de Caſatis CC. mediam libram. de caſatis C. ſolid. quinque de quinquaginta vnciam vnam, & faciant biduanas, atq; eorum homines, atq; eorum Caſati qui hoc facere poſſunt. Et qui redimere ipſam triduanam voluerit, fortiores Comites vncias tres, minores denarios triginta, minores ſolidum vnum, & de pauperibus famelicis, ſicut ſuprà dictū eſt, ipſi faciant. Hæc omnia (ſi Domino placuerit) pro domino Rege & exercitu Francorum & de præſenti tribulatione Miſſa S. Ioannis ſint completa. hactenùs ibi quæ recenſuiſſe voluimus in exemplum publicarum expiationum, quæ ab ipſo Imperatore per Epiſcopos indici ſolebant, cùm vexationes populorum ingruerent. Cæterùm harum omnium cœlitùs immiſſarum cladium meminit Einardus[b].

Rurſum verò ad eumdem conuentum in compendio agitatum pertinet quod ſcribit Agobardus Archiepiſcopus Lugdunenſis his verbis:[c]

Sequenti autem anno cùm adeſſent iuſſi in Compendio palatio, & de his inter eos ſermo haberetur, ad hunc modum poſt multa colloquia, in quātum ego intellexi, ratiocinia ſunt producta: vt primùm quidem intellectibus omnium inculcarentur delicta de rebus ſacris illicitè vſis. Poſt verò cum Dei timore in illis, quas habent laici, cautiores effecti, etiam in his quæ remanſerunt, Eccleſiis fideliores, atq; clementiores exiſterent, ita vt & ſuis adhiberent pietatem, & Eccleſiis defenſionem: fieretq; compatienti concordia remediabilis ac veniabilis oſſerſio, quæ comitāte pietate de indulgentia quoque eſſet ſecura. Hanc rem cùm Dominus Imperator audiret atque * propenderet, volens eam ducere ad tranquillitatem pacis quæ ad modicum turbata fuerat, quantum in ſe fuit, fecit vnire Epiſcopos, & Comites in conſenſum, & pacem. Ex hoc itaq; putaui ego, quod eodem modo, quo dominus imperator penſauit, atque intellexit rationem, ſopiriq; fecit diſſenſionem, omnes etiam Comites vel honorati eum intellexiſſent atq; voluiſſent. Sed è contrario (vt audiuimus) iſti, de quibus nobis ſermo eſt, inchoatam diſcordiam magnificant, & de concordia in conſpectu domini Imperatoris nihil ſe audiſſe vel intellexiſſe dicunt. Verùm quia in his neminem illorum aut mitigare poſſumus, aut exaſperare volumus: dimittamus cauſam Deo, qui omnia diſpenſat, & ei cui commiſſa ſunt ad regendum, vt faciat, quod Deo inſpirante euēit re-

[a] Cap. li. 5. c. 36.

[b] Einard. in Annal. & Petro l. 3. c. 15. apud Sur. to. 7. die 2. Iunij.

[c] Agob. li. de diſpenſ. pag. 260.

* perpenderet

rum tulerit. Et quod ad nos non pertinet, omittentes, tranſeamus ad ea, quæ ad omnes Fideles qualiter credenda, vt intelligenda ſint, pertinet: ac iuxta quod exiguitas ſenſus noſtri attingit ex auctoritate Scripturarum, vel canonum, noſtris oculis conſideranda proponamus, vt petiſti. Licèt indignum ducatur, nos melioribus inſinuare, quòd ſentiendum ſit de diſpenſatione Eccleſiaſticarum rerum, neq; à talibus quales nos ſumus, id potentes ſæculi inquirendum putent: tamen quia inter tales conuerſamur, vt velimus, nolimus, crebrò de hoc audiamus, & loquamur, rectè vt puto, tibi frater charisſime, viſum eſt, vt de ſacris libris, & canonibus auctoritatem ſumentes, pariterq; exempla Sanctorum ad medium deducentes, humanos errores, qui ſummoperè vitandi ſunt, caueamus, & veritatem Dei, à qua qui receſſerit, in tenebris maneat neceſſe eſt, teneamus, &c. Poſt hæc autem idem auctor ſeriam valdè tractationem inſtituit, qua fortiſsimis confirmat auctoritatibus, laicos in bonis Eccleſiæ nullum ſibi vendicare debere ius, & rationem, quod ſi ſecùs faciant, apud Deum ſe ſummi criminis, nēpè ſacrilegij reos conſtituant, puniendi perenni inferni pœna, igne inextinguibili. Conſule auctorem, & vide condemnatam ſæpiùs, & repreſſam laicorum audaciam, præter ius faſq; erigentium cornua temeritatis aduerſus Eccleſiam Dei.

VIII. Hoc ipſo anno conceſsione Paſchalis Papæ Ebbo Archiepiſcopus Rhemenſis ad Danorum cōuerſionem profectus eſt, eique Halitgarius adiunctus. ita Rhemenſis Eccleſiæ canonicus Adam, qui de his hæc habet: *In diebus illis ſcribitur quòd Ebbo Rhemenſis Epiſcopus, cùm de ſalute Gentium religionis ſtudio . . . legationem ad Gentes cum Halitgario ſuſcepit à Paſchali Papa, quam poſteà noſter Anſgarius diuinâ opitulante gratiâ feliciter peregit.* poſt biennium ſcilicet vt ſuo loco inferiùs dicetur.

EBBO ARCHIEPIS. RHEMENSIS PRÆDICAT EVANGELIVM DANIS.

Quod ad res ſpectat Orientales, hoc ipſo anno, cùm adhuc etiam bello ciuili Imperium fluctuaret: poſt obſidionem vrbis Conſtantinopolitanæ Michael veritus, ne acceſsione Orthodoxorum partes Thomæ excreſcerent in immenſum, aſtuto cōſilio conciliare in Eccleſia pacem magno ſtudio videri voluit laborare; cuius rei gratiâ inter ſe mutuo de his agere Orthodoxos & hæreticos vnà conuenientes ſuadere conatus eſt, refragantibus omnino Catholicis, quod id canones prohiberent: qui tamen ad pacem in Eccleſia ſanciēdam, quid opus ſit facto, per Theodorum Studitam litteris ſcriptis ad Leonem Sacellarium docuerunt. Extant ipſæ quidem, quibus primum de ſtatu rerum præſentium agitur. ſic enim ſe habent[a].

STVDET IMP. CONCILIARE IN VNVM CATHOLICOS ET HÆRETICOS.

[a] Theod. li. 2. ep. 129. Co. Colum.

Leoni Sacellario.

IX. *Ingenti gratiarum & reſponſionum quas debemus, nomine obſtricti, paruam quandam debiti partem reddere nos cenſemus per literas ad laudatiſsimam ac deſideratiſsimam ſanctitatem tuā ab humilitate noſtra exaratas. Nam & nunc Siluani fratris cauſa id quod reſpondebimus. Primium quidem, quod cùm cum in conſpectum ſuum admiſerit Deo cara anima tua, quaſi vnum ex familiaribus, molleâ affabilitate, hilariq; vultu cum abiecto colloquens, actractans. Deinde quod de rebus noſtris, qui peccatores ſumus, ita ſciſcitata ſit, & de vtriuſq; noſtrum corporis infirmitate, & alijs modis ſuum in nos caritatis affectum oſtenderit, adeò vt diceret: Ego in ſuſpicionem apud eos, quibus vos malè affecti ſunt venio, quòd Studita ſim; & deprecatur, ne tanti amoris coniunctio vnquam labefactaretur. Hæc nos omnia deuinxerunt, & magis magisq; in ſincera dilectione confirmârunt, vt hæc verba vſurparemus: Nunquàm ô Domine vniuerſorum, obliuiſci nos ſinas egregij benefactoris, fidi, vnanimis; probati amatoris, ſacri hominis, per omnia & in omnibus tutoris ac patroni, herique & domini noſtri, ſed hæreat in nobis infixus amor etiam poſt mortem, vnaq; in futuro ſæculo comitetur, quando nos inuicem cognituros ſperamus, & congratulaturos ijs qui ſpiritûs nutu nos amârint.*

QVAM MAGNO AMORE PROSEQVERETVR LEO STVDITAS MONACHOS.

X. *Verùm hinc egrediens oratio, in duplici, ſi iubes, argumento verſabitur. In priore itaq;, qui ſenſus tuus fuerit, domine, idem & noſter erit. Sic igitur ordiamur. Phoniſcus poſtquàm victus fuerit, debitas legibus pœnas dabit. nunc autem ciuile bellum adeſt, quod ſicut alia iræ diuinæ ſigna, terræmotus, & fames, eluuiones maris, atq; incendia, ad correptionem noſtram à Deo excitatum eſt, & populi vim, quanta perijt, tantam abſumpſit. Poſtquàm ergo miſertus Dominus plagam repreſſit, minimè vult ſuperſtites perire: alioqui communem omnium cladem, quemadmodum diluuij tempore induxiſſet. Quid igitur? ſeruari vult eos qui relicti ſunt, & venia dignos fieri. Ait enim in Euangelijs,*[b] *dimittite & dimittetur vobis, & beati Pauli voce:*[c] *Nullus malum vlli pro malo reddat, ſed quod bonum eſt, ſectamini ſemper tum inuicem, tum in omnes. At non ſine mulcta. Nam & Cain cùm fratrem occidiſſet, multiplicem & celebratam pœnam meritò ſubijt. pœnam quoq; à ſe reperijt Lamech, & Abſalom qui Ammon fratrem necârat, iuxta Thecuitidis*[d] *problema, nequaquam caſus eſt; nec Abſalom parricidam ſuum occidi volebat idem Dauid. ſed neq; cum eodem defecerant, poſt bellis finem permiſſi ſunt. prodeſt. Ac de his hactenùs veluti compendio. Miſericors enim Deus per caſtigationes, id eſt, exilia, carceres, & ſimilia, pœnitentiam ab illis totâ vitâ vult obſeruari.*

DIVERSA IRÆ DIVINÆ SIGNA.

[b] Luc. 6. [c] 1. Theſ. 5. [d] 2. Reg. 14.

XI. *De altero autem capite quid dicemus, cùm perfecta ſint omnia prudenti ac ſolerti menti tuæ? Eodem nouimus tendebat Leonis Imperatoris conatus, vt nos cum Heterodoxis ſermonem conferremus, diſcrepante illo, atq; in oppoſitum iudicante, vt arbitrabatur. Quin & eius qui nūc imperat, mens eadem fuit, cùm ante annos nobiſcum corâm egit: ita tamen vt nequaquàm iudicem ſe futurum diceret, ſed hunc atq; illum ex ijs ſeliceret quinobiſcum eadem ſentiebant. Sed neq; nos qui præſentes aderamus, neq; noſter Pontifex noſter id tulit, quippe iniquum & alienum. Non enim de rebus ſæculi, carniſq; ſermo eſt, de quibus iudicandi penes Imperatores poteſtas eſt, & iudicium ſeculare, ſed de diuinis ac cœleſtibus dogmatibus, quæ alijs commiſſa non ſunt, quam ijs quibus Deus Verbum dixit:*[e] *Quæcumq; ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcumq; ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo. Quinam autē hi ſunt, quibus hoc iuſſum fuit? Apoſtoli, & eorum ſucceſſores. Quinā porrò ſunt ſucceſſores? Qui Romanā tenet primam Sedem tenet. Qui Conſtantinopolitanam ſecundam. Qui Alexandrinā, & Antiochenam, & qui Hieroſolymitanā. Hæc quinq; vertex, hoc eſt, quinq; Patriarcharum, poteſtas Eccleſiæ, penes hos diuinorum dogmatum iudicium. Imperatorum verò & Prœſidum eſt opem ferre, & comprobare quæ decreta ſunt, & iudiciis qui carnaliter diſſident ac diſcrepant. Haud aliud quicquam de diuinis dogmatibus neq; à Deo traditum eſt, nec ſtatutum.*

STVDITÆ PACIS IMP. CONDEMNANTES.

[e] Matth. 18.

XII. *Propterea exploſa & reiecta fuerunt circa diuinarum imaginum dogma ea quæ ſub Conſtantino quodam & Leone regis potentia atq; audaciâ in conciliabulo acta, & perperàm dicta ſunt. Quorum cauſa diuiſa hæc noſtra Eccleſia fuit à cæteris quatuor, anathematiſmis affecta perennibus, approbante Spiritu ſancto. Poſt hæc, Deo miſerante, erectum eſt cornu Fidei Orthodoxæ, magna Irene Imperium obtinente cum ſurculo ſuo, quæ tempore ſuo concurrunt quæ diuulſa erant vſq; ad proximum Leonem. Sub quo iterum diſcepta eſt Eccleſia noſtra, & ab ijſdem pariter anathemate damnata. Fieri ergo nullà ratione poteſt, domine, vt ſeculari iudicio communem iudicium comperetur, aut vt coaleſcat hæc Eccleſia, non conſentientibus quinq; Patriarchis.*

Quòd ſi roget quiſpiam, quo pacto fieri id poſſit? Si exceſſerint iniquam, Eccleſia Dei Heterodoxi, & propriam ſedem recipiat Nicephorus ſacer Patriarcha. Qui coacto conuocatoque cum quibus certamen ſuſtinuit, ſi fieri non poſſit, vt ab alijs Patriarchis aſſint vicarij (quod certè fieri poteſt, ſi velit Imperator, Occidentalem intereſſe, cui & poteſtas ſumma defertur Synodi Oecumenicæ) attamen pacem conficiet & coniunctionem, Synodica ſua ad primæ Sedis Præſulem mittenda. Quòd ſi hoc minimè placet Imperatori, deflexitq; (vt ipſe ait) à veritate Nicephorus Antiſtes Mittendi ad Romanum ex vtraq; parte legatis, & inde Fidei accipienda certitudo. Etenim ſic res habet, vt ſi aberret vnus Patriarcha, à cæteris eiuſdem ordinis (quemadmodum diuina Diſpenſatio) correctionem admittat, non ab Imperatoribus iudicetur, etiamſi licèt omnes quotquot vnquam fuerunt Imperatores Orthodoxi. aurea planè & digna tanto doctore & Confeſſore ſententia, qui ſubdit.

CAPITA ORTHODOXORVM ECCLESIÆ LEGES EXPONIT.

XIII. *Atq; hoc ſanè caput deſpicere minimè debet Imperator noſter, ſed ante omnia magni facere, in quo & Imperij ſalutis, & noſtri regnandi munus poſitum eſt. Aliud nos nihil ſentimus humiles & indigni, orātes pro optabili vita tua proſperitate. Si quid denique huic epiſtola deeſt, de eo venerandorum veſtigiorum tuorum aliorum tabellarius reſpōdebit.* huc uſq; Theodorus. Quibus planè intelligis, inconſulto primæ ſedis Epiſcopo, ipſo Romano Pontifice, impoſsibile eſſe, vt ſciſſa ab Eccleſia vnione pax agatur, ad quā componendam primùm quidem opus eſſe, Oecumenicum agatur Cōcilium auctoritate Apoſtolica

licæ Sedis, Vicarium ſuum mittendo. vel ſi prouincialem Synodum agat Catholicus Patriarcha, ſcribenda ſit inde ſynodalis ad ipſum Romanum Pontificem. Si verò impediatur Patriarcha, vt Synodus cogi per ipſum nõ poſsit, tum eſſe mittendas legationes ex vtraque parte ad ipſum Romanum Pontificem Hierarcham totius Eccleſiæ. Sicq; in omnib. primę ſint deferẽdæ Apoſtolicę Sedis Antiſtiti.

XIV. At verò quod ad Orthodoxos pertinet, ne cum hęreticis ſubterfugiendo congreſſum, quem expeteret Imperator, viderentur diffidere iuſtę cauſę, atque errorem fouere; placuit eidem Theodoro Studitæ nomine omniũ vbique exiſtẽtium Orthodoxorum Apologeticam ad ipſum Imperatorem & eius filium epiſtolam dare, quâ de Fide Catholica quam profiterentur, redderent rationem cuiq; petenti. Extat ipſa quidem quæ ſic ſe habet, huiuſmodi inſcriptione præfixâ[a].

[a] Theo. li. 2. ep. 200 Co. Colum.

Regibus pijſsimis & religioſiſsimis à Deo Auguſtis Imperatoribus Apologia & allocutio omnium vbiq; diſperſorum.

STVDIVM PACIS IMP. COMMENDATVR.

Perſpectum eſt ijs qui præditi ſunt ratione, Deum Regem vniuerſorum terreni Imperij rem, nomenq; propterea naturæ humanæ conceſsiſſe, vt cæleſtium imitatione, terrenæ etiam pacem atq; tranquillitatem obtinentia, pari cum laude & adoratione venerentur. Cum nunc habenas diuino ſuffragio ſortitum Chriſti æmulum Imperium veſtrum, iure nos minimos aduocauit, vt cum eis ſermonem conferamus, qui circa Fidei doctrinam à nobis diſſentiunt; vt hinc nimirum cognoſcatis vtra pars verum proferat, & huic palmam tribuatis, ne inter nos ſchiſmata ſint, ſed idem omnes Orthodoxè ſentiamus. In quo quidem veſtrum laudamus ipſum pacis componendæ conſilium, quo ſubditorum vtilitati ac ſaluti conſulitis. Et vobis quidem hinc præmium erit in claritate claritas ineffabilis, & in Regno Regnum interminum.

XV. *Verùm ô domini optimi, & Dei amantiſsimi, nõ poteſt magnum hoc & expetendum facinus tam facili negotio & ſine labore confici, quoniam magnarum rerum magnæ ſemper ſunt difficultates. Quid hoc ſibi vult? Primum quidem quoniam aduerſarij noſtri longo tempore, & per ſynodicos conuentus in opinionibus ſuis obfirmati ſunt: nos verò Apoſtolorum, Patrumq; ſanctionibus ſermonem de Fide cum ijs cõferre prohibemur, qui ſic occupati ſunt. Deinde quoniam huiuſce rei iudicium non ad alios pertinet, quàm ad eos qui ſoli hanc à Domino poteſtatem per Spiritum acceperunt, aſſentientibus & comprobantibus etiam vobis, qui ad hoc ipſum à Deo præcipuè vocati eſtis. Sincera autem & incorrupta Chriſtianæ religionis noſtræ ſententia qualis ſit, neceſſe arbitror exponi.*

CAVSÆ CVR CATHOLICI RECVSENT CONFERRE CVM HÆRETICIS.

XVI. *Credimus in vnum Deum, qui in Patre & Filio & Spiritu ſancto adoratur & conglorificatur, laudatiſsimam omnium effectricem & principem Trinitatem, iuxta nobis traditum à CCC. X. & VIII. ſanctis Patribus diuinitus inſpiratum Symbolum, per quod omnis hæreſis exploſa eſt, & à quo omnis ſancta Synodus pendet tanquam à radice rami & à fonte flumina. Hinc enim Secunda dominicam Spiritus vocem declarauit. deinde Tertia Synodus ſanctam Mariam Deiparam, vt quæ ipſum vnigenitum Dei Filium enixa eſſet, pronunciauit. Tum Quarta ex duabus & in duabus naturis ſingularem ſecundùm hypoſtaſim Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum aſſeruit. poſt Quinta Origenem & eius ſimiles prohypartiſtas, id eſt præexiſtentiæ animarum aſſertores, anathemate damnauit. Tum Sexta conſequenter ad duas naturas duas quoq; voluntates & operationes in vno Chriſto eſſe docuit. Demum Septima ſuperiores ſequens, quia duplices omnes in vno Chriſto naturales proprietates, eumdem incircumſcriptum iuxta id quod non cernitur, circumſcriptum iuxta id quod cernitur eſſe ſanxit. quatenus ex locis fundatam tenens veritatem ex naturali nominum doctrina, ex Patrum authoritatibus, ex Synodicis decretis, & ex antiqua conſuetudine.* pergit ſecundùm hæc tria probationum capita de ſacrarum imaginum veneratione doctrinam firmiter ſtabilire, de his prolixiùs agens; quæ cùm magna ex parte repetita habeantur in ſuperiùs recitatis epiſtolis, ne nimis ea prolixitate oneremus Lectorem, hic ea deſcribere prætermittimus. Demùm verò ita claudunt epiſtolam: *Hanc Fidem amplexa ſunt Synodi ſanctæ; & huic ſuffragantur omnes vbique locorum Eccleſiæ tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Septentrione & mari: quam & nos minimi amplectentes, oramus, iureq; ſupplicamus pro pio Imperio veſtro.* hæc Orthodoxi.

QVÆ FIDES ORTHODOXORVM SIT EXPOSITVR.

XVII. Ad hoc tẽpus ſpectat, quod Michaël res geſtas à Theodoro proſequutus, quæ reliquæ eius fuerint actiones vſque ad obitum, qui anno ſexto Michaëlis obtigit, narrans, ſic incipit: *Thoma verò copijs ſuis repentè deſtituto, & in poteſtatem Imperatoris redacto, vrbem Conſtantinopolitanam,* in quam (vt dictum eſt) confugerat metu Tyranni, *mox iterum reliquit. Non tamen ampliùs ad Creſcentiũ loca profectus eſt, ſed in Acritorum peninſula, S. Tryphoni ſacra, ſedem fixit. ex qua ſæpiùs ad Patriarcham venitabat,* Nicephorum ſcilicet, *& cum eo pro re nata diſſerens, deſiderium magis magiſq; incendebat: Patriarchâ viciſſim amoris officia reddente, animiq; ſtudium multis argumentis declarante. Qui aliquando abundantem amoris vim patefacere cupiens, audientibus multis Epiſcopis, tum alias Sancti laudes commemorabat, tum ærumnas quas pertulit ſuper omnes extollebat, exilia eius & carceres enumerans, vel alia omnia corporis ſupplicia. Vt autem conuenari ſimul ambos oportuit vniq; menſa accumbere: alios quidem Patriarcha infra ſe ſedere iuſsit & poſt illum ſedes ſortiri, ſolum autem Sanctum in vna eademq; cathedra epulari. Reuerendus enim aiebat mihi omniq; honore colendus admirabilis hic, vt cùm omnia feceris, nunquam pro eius merito feceris ob eminentem eius virtutem, incomparabilemq; humilitatem: neq; cùm vel ſi omnes mortaliũ honores proponas, illum vnquàm ab animi modeſtia dimoueas, aut abiectum modicumq; de ſe ſenſum ponere perſuadeas. quo nomine longè à nobis præferendus in honore, longeq; in amore præſtantior eſt ijs, qui hîc commorantur. Tanta erat Patriarchæ erga magnum Theodorum veneratio, tantus amor & caritas. ſic illi omnes primas concedebant præclarè ſecum agi exiſtimantes ſi poſt illum conſerantur.*

QVANDO THEOD. STVDITA RECESSIT CONSTANTINOPOLI.

NICEPHORVS PATRIARCHA QVANTO HONORE SIT PROSECVTVS THEODORVM.

XVIII. *Procul abſit liuor pulchris omnibus ſuccreſcere ſolitus, maculaſq; inurere melioribus; ſileat lingua futiles nugas garriens, & falſa impudenter deblaterans. Quis enim horum intuens diuinorum virorum beneuolentiam, concordiam, mutuamq; coniunctionem, non calumniatores iſtos irrideat, in rebus adeò notis cauillari volẽtes, & veritatem ſolis luce clariorem obſcurare atque confundere, quaſi non habeant vbi ſua celent, aut vnde aliter placere poſsint, niſi cæteris inſidientur? Verùm illi ſuo negotio vtantur; nos certè veritatis vbique ſtudioſi, in ea nunc vel maximè conſiſtemus, quã videlicet petras Patrum, vt fuerunt, expoſuimus, & ſinceram ac omninò fucatam beneuolentiam factis ipſis comprobamus.* iſta Michaël, quod inter alia inuidi & calumniatores ſparſiſſent in vulgus, Theodorum non communicare cum Nicephoro ipſo Conſtantinopolitano Patriarcha, aliaq; contexuiſſent in eum crimina, de quib⁹ omnibus extat eiuſdẽ Theodori ad Petrum Nicææ Epiſcopum epiſtola his verbis conſcripta[b].

CALVMNIIS IMPETITVS THEODORVS.

[b] Theo. li. 2. ep. 129. Co. Colum.

XIX. *Nunc opportunè ſcribimus paternæ ſanctitati tuæ, poſtquàm ab exilio reuerſi ſumus. Arabum ſiquidem incurſus cùm alijs permultis nos quoque humiles à remotis oris expellens ante vrbem in Principem inſulam abegit, in qua quibus ærumnis affecti fuerimus, partim à perſequentium agente nos turba, partim ab æſtu, & aqua ad potum minimè apta, quid opus eſt dicere? Deinde verò, vt inde progreſsi vicina Chalcedoni loca tenuimus, illic ambo in grauiſsimum incidimus morbum, qui miſerum corpus totum ſeptem dies venenis doloribus afflixit, atq; (vt ſemel dicam) planè laborioſum iter noſtrum fuit. Attamen tria hæc diuino munere nobis obtigerunt; primum vt beatiſsimum Pontificem noſtrum adoraremus, ſacris eius precibus fruentes: deinde hos atq; illos ſacros Patres ac fratres: tertiò vt obiectiones & criminationes diluentes, quas contra nos neſcio vnde paces opifices* [*] *concinnârunt.* quænam iſta fuerint, attende.

THEODORI EPIST. APOLOGETICA ADVERSVS CALVMNIATORES.

[*] Per antiphraſin.

Schiſmaticos nos confinxère, à diuini Pontificis noſtri conſortio auerſos, Idionomos appellârunt, id eſt, priuati iuris auctores, in eorum pœnis qui hæreticæ communioni adhæſerunt. alia multa, quæ epiſtolâ includere moleſtius foret. Ad hanc itaque eluendam calumniam, iam intelligis factum eſſe, vt ipſe adiret S. Nicephorum Patriarcham, & cum illo etiam menſa participaret, ſpectantibus omnibus, cùm & Patriarcha hoc ſciẽs, ad iſtud ipſum refellendum, adeò honorificè voluit excepiſſe atque præ cæteris coluiſſe, atque officijs demeruiſſe Theodorum. Quæ omnia eadem ex cauſa à Michaële fuiſſe conſcripta vidimus, vt ex his omnibus obſtrui poſſet os loquẽtium iniqua. Sed & quid ad has & ad alias calumnias reſponeat, ipſum audi.

XX. *Verùm ad ſingula (vt diximus) appoſitè precibus tuis reſpondenter: Cùm ſacro Pontifice noſtro communicare nos oſtendimus, qui*

DILVVNTVR A

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

THEODORO CALVMNIÆ — *& ſummâ humanitate nos excepit & amore tractauit, & dimiſit, nullo verbo de his quæ per dolum compoſita fuerant, interiecto.* Vide in his modeſtiam viri ſilentio inuoluentis tanta illa, quæ ab ipſo Patriarcha in ſe collata eſſent officia ſummi honoris & gloriæ, faſtum vitare ſatius ducens, quàm plenius obiectæ calumniæ ſatisfacere: ſed quæ tacuit ipſe, per Michaelem Deus voluit nota fieri. ſed pergit ipſe de iiſdem: *Quin etiam cùm mentio fieret de domino ac beato Taraſio (nam & ab eo dixerant Patrum ſcilicet* * *amatores nos deſciuiſſe & ſecundam in Nicæa ſanctam Synodum Localem, id eſt, non Oecumenicam appellare) probauimus nos & illum in ſanctis Patribus habere, & Synodum verbis ſcriptisq; Oecumenicam confiteri, licet ipſum aliquando & aliquo modo quibuſdam aliter reſpondere mos, quæ quidem non oportet, ſicut nec ea quæ tum aliter acta fuerant, nunc inquirere & reſricare. Id enim tumultus cauſam præbet, nec emolumentum vllum adfert, ſed altercationes potius & offendiculum Eccleſiæ Dei.*

* Per antiphraſin.

VETERES ET INVTILES QVÆSTIONES SOPIENDAE.

XXI. *Hoc & illo modo hi & illi ſcripſerunt, egerunt ſinguli, verum tenere ſe arbitrātes. Multis annis, vt noſti, deſideratiſſimè, quod vulgò iactatur peractum eſt, Orienti & Occidenti pateſactum. Quæ geſta, quæ ſcripta ſunt, euertere neutra pars poteſt. Nunc eſt tempus concordiæ, nunc tempus in commune decertandi. Auctoris monimenta ſiquidem rectè habere poſtera videbuntur, laude digna ſint minùs ſecus. Fidelis ſermo, nec aliud hac de re dicere libet, neq; in præſens neq; in poſterū. Oſtēdetq; ingrueſcens reuelatiōis & nouiſſimi ignis, quo iudicantur noſtra & purgantur. Hæc ſimul quidē tāquàm vnanimo Patri & pacis auctori; ſimul etiam quia doloris commemoratio ſolatium dolentibus parere conſueuit, neceſſariò à me ſcripta ſunt. Quòd ſi conſolatorem te nobis humilibus præbueris: caritatis ſcopum amplecteus, omninò tuos nos reddes in omnibus peculiares. Qui nobiſcum ſunt ſanctitatem tuam plurimùm ſalutant, eos qui tecum ſunt ſalutamus & nos plurimùm, ſanctiſſime.* huculque ad Petrum Theodorus.

XXII. THEODORVS STVDITA CVM ALIIS VISITAT IOANNICIVM ANACHORETAM. Quod verò hac data ad Petrum epiſtola idem Theodorus affirmet ſe poſt viſitationem Nicephori, alios etiam ſanctos Patres inuiſiſſe, hic opportunè agendum eſt de viſitatione magni illius Ioannicij Anachoretæ, de quo ſæpè mentio facta eſt, quem ipſe Theodorus his fermè diebus inuiſit vnà cum aliis, inter quos & Petrus, ad quē dictam ſcripſit epiſtolam. Nicææ Epiſcopus vnus fuit. Habentur iſta in rebus geſtis eiuſdem Ioannicij, quàm fideliſſimè ab auctore eiuſdem temporis conſcripta verbis illis. *Hinc magno Ioannicio Patri erat ſtudio, ſi quos ad ſe audiebat aſcendere, è monte deſcendere, & eis obuiam procedere. Cur hoc faciens? magnam in aſcenſu reſecans vexationem eorum, qui ad ipſum aſcendebant: eſt enim aſper & acclinis ad montem aſcenſus, & non facile nec expeditum iter præbēs aſcendentibus. Aliquando itaq; cùm obtigerat Chalcedonenſis Pontificatus, & cui Nicæa, Petrus, & Theodorus præfectus inſignis gregis Studij cum Ioſeph & Clemente ad ipſum accedebant. Hoc autem cùm cognouiſſet Sanctus, velox eorum magnam leuare via moleſtiam, ad eos deſcendit de monte. Cùm verò homines Dei eſſent pares & facere & dicere ea quæ eſſent Deo grata: in ſermone quem apud ipſos habuit, cenſebat humilitatem eſſe præferendam omnibus virtutibus. Poſt quàm autem ad cibum ſumendum iam acceſſiſſent: Ne conturberis, inquit, frater Ioſeph ſed ſis paratus ad exitum. Hoc quidem tūc ſic dictum, quidnam ſibi vellet, dubitabatur ab iis qui audierant. Cùm autem poſt decē & octo dies Ioſeph è vita deceſſiſſet, rectè intellexerūt quid ſibi vellet quod magnus dixerat.* hæc tantùm de his auctor. Quæ verò poſt hæc idem Theodorus de hoc mutuo congreſſu ad ipſum magnum Ioannicium ſcripſerit, ſuo loco dicturi ſumus.

XXIII. Accidit inter hæc mirandum quippiam, quòd filius Leonis Armeni Baſilius nomine, qui exectione caſtrationis (vt dictum eſt) factâ iuſſu Michaelis Balbi Imperatoris, vocem amiſerat, ad ſtatuam ſancti Gregorij Nazianzeni vocem receperit, & cum ea Catholicam pariter Fidem in cultu ſacrarum imaginum fuerit conſecutus, necnon mater eius Theodora ſiue Theodoſia nuncupata in monaſterio relegata, pariter ſe Orthodoxis adiunxerit. Porrò de tanto miraculo iſta ex antiquioribus Annalibus recitat Cedrenus. *Vxorem Leonis* (Theodoſiam hanc nominat ipſe) *in monaſterio quod Dominorum dicitur, incluſit: filios mares in Prota inſula. Qui cùm ibi caſtrarentur, Theodorus inſfatacon-ceſſit; Euſtathius verò qui alio nomine Baſilius dictus, vocis ipſa exectione viribus privatus, eius reſtitutionem cùm Deum ſupplicauit tum Gregorium Theologia nomine illuſtrem, cuius ibi ſacra quædam ſtatua erat: Exaudiuit eum Sanctus, & vocis, eſt ei imago ſacra, manentibus cereis quam porrigebat legere. Ac Baſilium ſidem dicto habens, ingreſſus Eccleſiam, clarâ & perſpicua voce recitauit hæc.*

XXV. KVRSVS IESVS MEVS, eſt exordium panegyricæ orationis Gregorij Nazianzeni in ſancta lumina. Verùm *recepta, traditum à patre ſibi impietatem abominatus, ſe eumq; erga ſacras imagines præbuit. Verùm hæc aliquanto poſt contigerunt, ab eorū exilio ſcilicet.* iſta Curopalata, ex quo Cedrenus. Licet de matre eius Augusta nihil memoriæ, ſequitur tamen Theodori Studitæ teſtificatione, ipſam vnà cum ſuo filio Fidem Catholicam eſſe profeſſam in manibus quorumdam Orthodoxorum monachorum, paratamq; ſuiſſe eius rei gratiâ, ſi oporteret, ſuſtinere quoque mortem. Extat ſiquidem tanti Patris ad Theodoram ſiue Theodoſiam Auguſtam atq; ad Baſilium eius filium eiuſmodi epiſtola, hac inſcriptione notata.

Theodora Auguſta & Baſilio filio eius.

Cùm ex variis fide dignis, imprimiſq; ex ipſiſſimo Elia Diſcipulo, & ex reuerendiſſimo Medicij Antiſtite ſanctis Patribus noſtris litterarum veſtrarum ſtatum accepiſſemus, quòd Deum videlicet amantes ad pietatem, relicta Fidei ratione & mutatione conuerſi ſitis, priſtino errori valedicentes, vt qui à Deo non ſeparati, ſed ab aduerſa parte, cùm relegati tamen ex pia ſit radice (tamen ſemper fuiſſe fatendum eſt, verum illum Deo dilectū, omnium [illegible] ſpiritum, eius videlicet genitorem) [illegible] Dei gratia, non permiſit vos in tenebroſa caligine permanere, ſed manibus veſtris ſuo lumine impleuit, vt cognoſceretis Ieſum Chriſtum [illegible] formam noſtram per miſericordias ſua viſcera natum, vt ſpiritum ſuū ab interitu redimeret, more noſtro depinge atq; eſſingi, ne quidem illa deſit humanarum proprietatum, cùm ſit [illegible] Deus, incircumſcriptus, & qui paternis proprietatibus [illegible] perſonæ retinet, ex quo mediator Dei & hominum [illegible] ipſa extrema participans, & per ſeipſum diuinæ naturæ participes efficiens. Sicut enim fieri nequit, vt Deus ipſe cùm ſit Patri æqualis, nō extra eum circumſcriptionem, [illegible] eſt Deus & interminus & incomprehenſibilis, eodem modo [illegible] poteſt; & cùm verè homo ſit ipſe. [illegible] intra circumſcriptionem non manet, comprehenſibilis [illegible] eius corpus tactumq; palpabile & coſpectabile inclinat [illegible] Theodoræ Auguſtæ, quòd veneno mariti Leonis Armeni potata eſſet, quo ille diceret, Chriſti effigiem pingi non poſſe, quòd Deus ipſe ſit incircumſcriptus. Aduerſus quem ideò manifeſtum errorem (vt vidimus) ſub Leone Imperatore idem Theodorus ſæpiùs diſputarat, in quem eodem modo eiuſdem Theodoræ occaſione ſtylum exeruit, pergit enim.

XXVI. *Quòd non confitentes Iconomachi; Chriſti negatores manifeſtò facti ſunt, corporatum incorporeum arbitrantes, cùm ſit [illegible] viſum natum eſt, naturæ noſtræ expertem decernentes. Hinc concuſſus eſt mundus, negatus eſt Chriſtus per venerandam imaginem ſuam, & Deipara, & Sancti omnes per imagines [illegible] recipiuntur, cùm eſt imago ſicut & illa, per conſequens [illegible] Hinc ebulliit perſecutio, & Patriarcha relegatus eſt, ſacerdotes atq; Epiſcopi, monachi & ſeculares ſanctiſſimi, alij [illegible] verberibus addicti, alij verberibus, fameq; [illegible] necati. Hinc extorres in montibus, in ſpeluncis & cauernis terræ, qui Deo mortale nihil prætulerunt. Hinc diruta templa & ſacra profanata, & diuina donaria igni tradita, clamoreq; (vt [illegible]) & direptione plena omnia. Tales erant [illegible] vt ex fructu arbor cognoſcatur.*

Poſtquàm autem diuina vos gratiâ (ſicuti dixi) amplexa eſt per egregiam confeſſionem, quam Patribus profeſſi eſtis: nos quoq; humiles iſta nimirum cōfeſſionis fiducia freti, ſimul etiam diuina cum cæteris inclytā tamen ſuſcipimus, & Orthodoxæ Fidei participes, ſeu potius Dei Eccleſia aſcenſimus, venerationemq; ad [illegible] tem noſtram vos veneramur, & vobiſcum communicamus, gratias agentes Deo qui magna & inueſtigabilia facit, quorum non eſt numerus; qui ex tenebris ad lucem deduxit, & ex [illegible] in ſeruitutem diuinis transfert, qui vera corde ſunt [illegible]

XXVII. *Atq; hæc quidem in hunc modum. Cæterùm poſt quàm* [illegible]

DE TRANSLATIONE THEODORI IN INSULAM.

nobis fuit à magno Imperatore Chalcita inſula ad domicilium habitationis: non mediocriter contriſtauit non ſolum nos, ſed multos etiam ex Patribus, quòd vniuerſus fratrum cœtus cum Antiſtite vetere ſuo monaſterio eiecti ſint, & nunc huc, illucq; circumagantur, & quòd viſi ſimus linguas aperire ad priſtina conuicia. Verumtamen, quoniam per Clementem ſpiritualem filium noſtrum reſpondiſti, ita atque ita conſtantiam ex regia auctoritate temſuiſſe, triſtitiam depulimus. Hoc verò obteſtamur, vt quantum conniti vobis licet, egredientium dolorem mitigetis, quia ſcriptum eſt: [a] Ne des homini locum, vt maledicat tibi. Et vt quid ait [b], libertas mea iudicatur ab aliena conſcientia? huculque Theodori epiſtola ad Theodoram Auguſtam & Baſilium.

a Prou. 30. b 1. Cor. 10.

Porrò Clemens iſte, cuius hic mentio habetur, Præpoſitus eiuſdem erat monaſterij, tabellarij tamen munere fungens pietatis causâ, vt idem Theodorus affirmat in epiſtola [c] ad diſperſos fratres.

c Theo. li. 2. ep. 90. Ia. Cam.

IESV CHRISTI
Annus 824.

EVGENII PAP. II. Annus 1. LVDOVICI II. MICHAEL. BALBI 4. IMPP.

I. REDEMPTORIS annus agitur octingenteſimus vigeſimusquartus, Indictione ſecundâ, quo Paſchalis Papa cùm ſediſſet annos ſeptem, menſes tres, dies ſexdecim ſecundùm Anaſtaſium, ſiue decem & ſeptem, moritur pridie Idus Maias. Præter illa quæ dicta ſunt, hæc de rebus ab eo geſtis leguntur, in certo tamen Pontificatus anno: Hic (inquit idem Anaſtaſius) beatiſſimus Præſul multa corpora Sanctorum requirens inuenit; quæ & diligentius intra ciuitatem in honorem & gloriam Dei honeſtè recondidit. Rogam etiam omni clero ſuo in presbyterio multipliciter ampliauit. & captiuos non tantùm in tranſmarinis regionibus viros & mulieres auro & argento, ſed alios in partibus Hiſpaniæ & alijs longinquis regionibus, ſicut bonus paſtor redemit.

PASCHALIS PAPÆ OBITUS.

II. Fecit in ſacro altari beati Petri principis Apoſtolorum veſtem miræ magnitudinis pulchram & decoram nimis ex auro gemmiſq; contextam, præfigurantem hiſtoriam, qualiter idem Apoſtolus à vinculis per Angelum ereptus eſt. In cuius venerabili baſilica ante aditum qui ducit ad corpus in loco Ferratæ, altare conſtituit, in quo & venerandum beati Xyſti Martyris atq; Pontificis corpus honeſtiſſimè collocauit. In quo & corpora beatiſſimorum Martyrum Proceſſi & Martiniani, ad honorem & gloriam omnipotentis Dei memorialiter, honorificeq; recondidit. In cuius abſide imaginem pulcherrimam de argento inauratam cum diuerſis hiſtorijs inter marmorum concruſtationes ordinatas infixit, penſantem libras ſexaginta duas & ſemis, ſimulq; & libia de argento penſantia libras decem & ſeptem & vncias tres; necnon & gabathas ex argento puriſſimo numero ſeptem, penſantes ſimul libras tredecim & ſemis. Imagines etiam de argento deaurata fecit in eodem venerabili loco numero tres, vnam Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, & duas beatorum Martyrum Proceſſi & Martiniani penſantes ſimul libras triginta ſex: necnon & aliam imaginem de auro puriſſimo obtulit ad ornatum præfati Oratorij penſantem libras tredecim & vncias tres. ſimili modo canſtra ex argento puriſſimo numero octo, penſantia omnia libras quadraginta tres, pariter & conchàm ad ſpongiam pro nocturnis [*] diligentijs ibidem conſtitutam penſantem libras ſeptem & vncias nouem.

ORNAMENTA IN ECCLESIA S. PETRI.

ARMARIUM DIVINI CESSIT ET MARTINIANI.

* vigilijs

III. Item & claues in modum Crucis ex auro puriſſimo cum gemmis ornatas in eodem loco poſuit penſantes libras .... vbi & regularem ordinauit ex argenteis laminis ſuperinductis penſantibus libras viginti, ſuper quem conſtituit arcus duos argenteos. & gammadias quatuor, penſantes ſimul libras ſexaginta. Propitiatorium altaris laminis argenteis circumduxit, atque ſacram Confeſſionem eorum exterius, interiusq; eodem modo cum regulis exornauit. Et ſuper altare eorumdem beatiſſimorum Martyrum veſtes duas conſtituit, ex quibus vnam de fundato cum Cruce de chryſoclauo, & alteram de quadruplo. Vela quoque maiora de fundato numero ſeptem cum periclyſi de blatthi circumdata. Et inferiùs de his quæ itidem ad ornatum pertinent Eccleſiarum.

Hic præclarus & venerabilis Pontifex fecit in Eccleſia beati Petri Apoſtolorum principis nutritoris ſui vela de chryſoclauo per arcus presbyterij habentia hiſtoriam de mirabilibus Apoſtolorum, quæ per eos Dominus operari dignatus eſt, numero quadraginta ſex. & inferiùs.

QUÆ OBTULIT S. PETRI ECCLESIÆ.

IV. Obtulit ibidem imaginem ex auro puriſſimo, habentem vultum S. Dei Genitricis Mariæ, penſantē libras decem & vncias quatuor. Obtulit & alias veſtes & vela Crucibus ornata.

Eccleſiam denique, ſanctæ Dei Genitricis Mariæ, quæ appellatur Dominica, iam ruinæ proximam à fundamentis renouans, abſidemq; eius Eccleſiæ muſiuo mirificè decorauit, vbi & plurima obtulit dona ſcilicet ciborium de argento penſans libras .... Propitiatorium ſacri altaris ex laminis argenteis comptè decorauit, Confeſſionem quoq; cum regulis intus & foris ex argento adornauit penſantē libras centum quindecim & vncias tres. Gabatham ex auro penſantem libras duas & vncias octo, arcum ex argento, columnellas duas cum gammadijs duabus penſantes libras ... Fecit ſuper altare veſtem de chryſoclauo, habentem hiſtoriam Natiuitatis Domini. Item fecit ſacro altari veſtem de ſtauraci cum periclyſi de blatthi. Aliam veſtem de blatthi Byſanthea, habentem tabulam de chryſoclauo cum vultu ſanctæ Dei Genitricis & Angelos ſtantes in obſequio cum periclyſi de ſtauraci. Aliam pariter veſtem de ſtauraci habentē pauones & in medio Crucem de blatthi. Porrò & veſtes duas de quadruplo, habentes in medio Cruces de blatthi. Item veſtem ex auro textam cum periclyſi de blatthi, coopertorium rubrū de ſerico. Fecit & in circuitu altaris vela rubra ſerica quatuor cum gammadijs, & Cruces de quadruplo. Trabem quoq; ante veſtibulum altaris, vela Tyria tria, & quinq; de quadruplo per arcus maiores vela de quadruplo viginti, & per arcus presbyterij vela de ſtauraci quatuor, in ingreſſu presbyterij vela Tyria tria, & in ingreſſu eiuſdem Eccleſiæ cortinam maiorem de quadruplo, cum periclyſi de fundato. Et poſt multa ſuperiùs cùm de ſancta Cæcilia egimus enarrata, hæc habet.

S. MARIA IN DOMINICA RESTAURATA ET ORNATA.

V. Itemq; ob dilectionem quam habuit erga prædeceſſorem ſuum piæ memoriæ dominum Leonem tertium Papam, hoſpitale ſancti Peregrini poſitum ad B. Petrum Apoſtolum in loco qui vocatur Naumachia, quod idem Leo conſtruxerat, quod ob neglectum atque deſtitutionem Præpoſitorum paupertatis inopia conſumi videbatur, fundis, maſſis, & caſalibus cum colonis & domibus locupletauit. & inferiùs.

HOSPITALE S. PEREGRINI REDITIBUS AUCTUM.

Monaſterium SS. Sergij & Bacchi prope formam Aquæductus Patriarchij Lateranenſis poſitum rebus omnibus deſolatum, ita vt ancillæ Dei quæ ibidem erant, paupertatis inopiā laborarent, nec Domino laudes decantarent: ad eas ſubleuandas ditauit facultatibus, fundis, maſſis, vineis, domibus, vrbanis & ruſticis locis, quatenus nulla neceſſitate impeditæ, Deo laudes in Eccleſia Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſita iuxta Lateranenſe Patriarchium decantarent.

MONASTERIUM SS. SERGII ET BACCHI.

VI. In Eccleſia beatorum Martyrum Coſmæ & Damiani in Via ſacra fecit veſtem de Tyrio, habentem in medio tabulam cum vultu Domini noſtri Ieſu Chriſti, atq; beatorum Martyrum Coſmæ & Damiani cum alijs tribus fratribus Anthimo, Leontio, & Euprepio, & Crucem habentem ex auro textam, & periclyſin de holoſerico. & ſuper altare coopertorium de Tyrio mirificè ornatū, & ante veſtibulum eiuſdem altaris fecit vela Tyria cum periclyſi de blatthi Byzanteo numero tria.

ECCLESIA SS. COSMÆ ET DAMIANI.

In monaſterio S. Saluatoris in territorio Reatino fecit veſtem de chryſoclauo cum hiſtoria, qualiter idem Dominus noſter Ieſus Chriſtus cum Angelis & Apoſtolis in cœlo coruſcat, diuerſis ornatam margaritis. Obtulit & aliam veſtem de fundato, habentem Cruces de blatthi.

Parimodo in Eccleſia B. Mennæ fecit veſtem de quadruplo cum periclyſi de blatthi Byzanteo.

In Eccleſia S. Petri Apoſtoli ad Centumcellas fecit calicem & patenam de argento deauratam penſantem libras quatuor & vncias tres.

Fecit in Eccleſia S. Petri nutritoris ſui Euangelia cum blatthi ex argento, penſante libras octo & vncias octo.

VII. In monaſterio S. Stephani Protomartyris apud S. Petrum veſtes albas holoſericas quatuor, habentes in medio Cruces de auro textas cum diuerſis margaritis & alias diuerſi generis.

In diaconia B. Archangeli obtulit veſtem de blatthi Byzanteo, habentem in medio Crucem de chryſoclauo & periclyſi.

In Eccleſia beati Quiriaci Martyris in Thermis obtulit vela